

25. marts 2009

Status for implementering af domstolsreformen

1 Domstolsreformens mål

Det fremgår af forarbejderne til loven om domstolsreformen¹, at det er regeringens mål med reformen at styrke og udvikle domstolenes evne til at løse deres opgaver i overensstemmelse med fremtidens krav og muligheder, og at dette skal ske på en måde, der er til gavn både for borgerne og hele det omgivende samfund og for de ansatte ved domstolene.

Det følger videre, at det er et centralt mål at skabe de bedst mulige rammer for, at domstolenes opgaver kan løses med en ensartet høj faglig kvalitet overalt i landet og med en fleksibel, serviceorienteret og effektiv tilrettelæggelse af arbejdet.

Reformen skaber en god ramme for fremtidens domstole og opleves af domstolene og Domstolsstyrelsen som nødvendig og rigtig.

Domstolsreformen er i store træk implementeret. Implementeringen har imidlertid medført, at der er opstået for store bunker i byretterne. Da tilgangen af sager samtidig er stigende, og da en række sager med domstolsreformen har fået en øget tyngde og dermed er blevet mere ressourcekrævende, er det ikke muligt at nedbringe disse bunker uden tilførsel af yderligere ressourcer til domstolene.

2 Domstolsreformen – mere end en strukturreform

Domstolsreformen indeholder 3 hovedkomponenter:

- ❖ En **retskredsreform**, der reducerer antallet af byretskredse fra 82 til 24. Kredsreformen skaber større kapacitet og et stærkere fagligt miljø i byretterne. Kredsreformen er samtidig en forudsætning for den nye instansordning, der gør byretterne til 1. instans i stort set alle sager med det formål at aflaste de overordnede retter og koncentrere Højesterets indsats om principielle sager.
- ❖ En række **indholdsreformer**, der moderniserer retsplejen ved blandt andet en omlægning af instansordningen, en styrket sagsforberedelse i civile sager, mulighed for be-

¹ Forslag nr. L 168 (2005-2006) til lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreformen), afsnit I,1, som blev vedtaget af Folketinget den 2. juni 2006.

handling med flere dommere og øget brug af sagkyndige dommere i byretterne, anke af både skyldspørgsmålet og strafudmålingen i nævningesager, en ny småsagsproces, retsmægling, gruppesøgsmål m.m.

- ❖ En **tinglysningsreform**, der gør tinglysningen papirløs (digitalisering), reducerer omfanget af sagsbehandling (automatisering) og flytter opgaveløsningen fra byretterne til den nye enhed Tinglysningsretten i Hobro.

Udover de tre hovedkomponenter er der gennemført en omfattende **styrings- og ledelsesreform**, der giver de nye og større retter et øget administrativt råderum og en styrket ledelsesfunktion. Samtidig har domstolene i reformperioden brugt store kræfter på at implementere **nye regler og reformer** på andre områder, herunder nye regler om fri proces, en ny forældreansvarslov, en ny arvelov og ændrede konkursregler.

3 Status for gennemførelse af domstolsreformen

Retskredsreformen er gennemført fra den 1. januar 2007:

- ❖ **Publikum** Fra 1. januar 2007 har alle sager – med undtagelse af tinglysningsager – været ekspederet i de nye retskredse. Der har været informeret om den nye retskredsstruktur i annoncer, på hjemmesider og ved informationsmøder for advokater m.v. I alle retskredse har det administrative centrum fra starten været placeret i retskredsens nye hovedtingsted. Flere retskredse har i længere perioder været spredt på flere adresser. De fleste er forsøgt samlet på midlertidige lokaliteter, såfremt udsigten til en permanent bygningsløsning var af længere varighed. Alle retskredse har som led i reformen fokuseret på bedre publikumsbetjening, og de fleste steder er der oprettet et informationscenter eller en ”domstolsbutik”, der kan klare publikumshenvendelser og lettere ekspeditioner. I en række retskredse er medarbejdere – i overensstemmelse med reformens intentioner – placeret uden for hovedtingstedet på faste dage, hvor de blandt andet ekspederer visse faged- og skiftesager samt notarialforretninger.
- ❖ **Personale** Ca. 2.000 medarbejdere blev efter en ønskerunde fordelt på de nye byretskredse i sommeren 2006. De fleste leder- og mellemliderstillinger i byretterne blev nybesat pr. 1. januar 2007. En trivselsundersøgelse fra december 2008 viser på trods af det meget store arbejdspress i reformperioden et stort engagement og en relativt høj trivsel. Den manglende balance mellem opgavernes omfang og tiden til at løse dem er blandt de væsentlige negative faktorer. Der har desværre været en række tilfælde af stress og stressrelateret sygdom i løbet af reformperioden. Sygefraværet var i 2008 ca. 11 dage i gennemsnit pr. medarbejder mod 9,5 dage før reformen (2006). Den gennemsnitlige personaleomsætning var i 2008 på 17,4 % mod 10,5 % i 2006.
- ❖ **Bygninger** 12 byretter og Tinglysningsretten i Hobro vil være på plads i nye bygninger medio 2009. 5-6 byretter bliver boende i nuværende bygninger med større eller mindre om- og tilbygninger samt evt. supplerende lejemål, mens 6-7 byretter først forventes at være på plads i nyopførte bygninger i 2011-12
- ❖ **Administration og teknik** Kasse- og regnskabssystemer samt de omfattende data-mængder i sagsbehandlingssystemerne blev over nytåret 06/07 omlagt til den nye struktur pr. 1. januar 2007. Der var tale om en meget stor teknisk omlægning af de gamle systemer. Den tekniske omlægning af kasse- og regnskabssystemet – som faldt sammen med indførelsen af omkostningsreformen i staten – forløb uden problemer, og de administrative problemer, som viste sig i en overgangsfase, er nu afhjulpet. Den tekniske omlægning og flytning af data i sagsbehandlingssystemerne gav store problemer for sagsbehandlingen de første måneder af 2007 og har i en længere periode

givet problemer med driftsstabilitet og svartider, som er afgørende for byretternes produktivitet. Driftsmiljøet er løbende forbedret og problemerne reduceret. De resterende problemer kan kun løses ved at portere sagsbehandlingssystemerne til en tidssvarende teknologisk platform. Denne portering forventes gennemført i årene 2009-2011.

- ❖ **Styrings- og ledelsesreformen** har betydet delegation af budgetansvar og kompetence på blandt andet personaleområdet fra Domstolsstyrelsen til retterne. Der er tilsvarende etableret en professionel ledelse og administration i den enkelte ret, og Domstolsstyrelsen har udviklet en række styrings- og statistikværktøjer til den lokale ledelse. En gruppe domstolsansatte fungerer som ”bedste praksis konsulenter”, der løbende rådgiver retterne om tilrettelæggelse af sagsgange, der fremmer produktivitet og kvalitet, herunder ved anvendelse af LEAN-metoder. Der er oprettet et fælles ledelsesforum, hvor samtlige præsidenter og Domstolsstyrelsen mindst 4 gange årligt drøfter fælles ledelsesmæssige og administrative spørgsmål. Der har i tillæg hertil været afholdt 4 årlige møder for byretspræsidenterne med henblik på at drøfte de særlige implementeringsspørgsmål i tilknytning til kredsreformen.

Indholdsreformerne er fuldt gennemført.

- ❖ **Instansreformen er fuldt implementeret.** Reformen er velfungerende, men det er vurderingen, at udviklingen med hensyn til de civile sager går i retning af, at sagerne har en større tyngde og er mere ressourcekrævende. Dette er ikke mindst tilfældet med hensyn til de sager, byretterne nu behandler i 1. instans, og som tidligere blev behandlet af landsretterne i 1. instans. Det gælder både i forbindelse med forberedelsen og i forbindelse med hovedforhandlingen og domsskrivningen.
- ❖ **Styrkelse af den civile forberedelse** er gennemført fra den 1. januar 2007. Mange byretter har i den forbindelse valgt at samle forberedelsen af civile sager i en særlig forberedelsesafdeling, der standardiserer forberedelsen.
- ❖ **Behandling af sager med tre dommere i byretterne og øget brug af sagkyndige dommere.** Ordningen er velfungerende, men sagerne har ofte stor tyngde og er meget ressourcekrævende.
- ❖ **Småsagsprocessen** er gennemført fra den 1. januar 2008. Der er modtaget godt 28.000 småsager i 2008, hvilket er noget under forventningen til antallet af sager på længere sigt. Det har været en stor udfordring for retterne at indarbejde de helt nye procedurer, herunder en helt ny vejledningsrolle for retten.
- ❖ **Nævningesager** gennemføres fra 1. januar 2008 i byretterne som 1. instans. Byretterne har behandlet nævningesager mod 142 personer i 2008. Erfaringerne hidtil har været gode.
- ❖ **Gruppesøgsmål og retsmægling** er gennemført som nye tilbud til borgerne fra henholdsvis 1. januar og 1. april 2008. Der er endnu kun anlagt et enkelt gruppesøgsmål. 78 dommere og domstolsjurister har efteruddannet sig i retsmægling, og 47 advokatmæglere med en tilsvarende uddannelse er antaget som mæglere ved domstolene. Der er udarbejdet et sæt etiske retningslinjer for gennemførelse af retsmægling ved domstolene.
- ❖ **Øvrige reformer og regelændringer** er implementeret, men flere af disse har været særdeles ressourcekrævende. Særligt forældreansvarsloven har betydet en uforudset merbelastning af domstolene i form af tungere sager end forudset.
- ❖ **Domstolenes Samarbejdsforum** er oprettet i 2006 med det formål at informere om reformen og drøfte fælles problemstillinger, herunder muligheder for at forbedre samspillet i sagsgange m.v. Samarbejdsforum omfatter domstolenes professionelle samar-

bejdspartnere (politi- og anklagemyndighed, advokater, offentlige myndigheder) samt repræsentanter for by- og landsretter.

- ❖ **Forsøg med lydoptagelse, talegenkendelse og videoafhøring** gennemføres for tiden for at udforske mulighederne for effektiviseringer og serviceforbedringer for domstolene og domstolenes brugere.

Tinglysningsreformen er under forberedelse:

- ❖ **Tinglysningsretten** i Hobro er etableret den 1. januar 2007 og har i dag godt 100 medarbejdere, der helt overvejende er lokalt rekrutteret. Da relativt få erfarne medarbejdere har søgt ansættelse i Hobro, har det betydet en væsentlig større oplæringsopgave end først antaget. Tinglysningsretten har hidtil fungeret i midlertidige pavilloner, men flytter i april 2009 ind i en helt nyopført bygning.
- ❖ **Scanningsprojektet**, der udgør den største enkeltinvestering i tilknytning til domstolsreformen, er gennemført til tiden. På godt et år blev aktkopier svarende til 75 mio. A4-sider indscannet. Resultatet er et digitalt arkiv i god kvalitet, som kan tilgås overalt i landet, således at Tinglysningsretten i Hobro kan ekspedere sager fra hele landet – og så inden starten på den elektroniske tinglysning.
- ❖ **Den elektroniske tinglysning** er udskudt fra oprindelig 1. april 2007 til primo september 2009 som følge af forsinkede it-leverancer. Systemet til fast ejendom er nu stort set færdigudviklet og testes i foråret 2009 af Domstolsstyrelsen og eksterne aktører, herunder finanssektoren og en række offentlige samarbejdspartnere. Udvidelsen af systemet til at omfatte bilbogen, personbogen og andelsboligbogen forventes i drift medio 2010. Driften af den nuværende tinglysning opretholdes ved byretterne frem til september 2009, hvorefter alle tinglysningsopgaver samles i Tinglysningsretten. På grund af en lav aktivitet på ejendomsmarkedet og en række særlige fastholdelsesordninger er det hidtil lykkedes at opretholde pæne ekspeditionstider i den forlængede overgangsperiode.

Samspillet mellem de enkelte dele af det reformkompleks, som udgør domstolsreformen, har givet særlige udfordringer. For at fastholde medarbejderne og dermed opretholde tinglysningen ved byretterne frem til digitaliseringen blev medarbejderne allerede fra januar 2006 tilbudt ansættelse i byretternes øvrige afdelinger. Der var nemlig stor risiko for at miste de erfarne medarbejdere, som havde udsigt til at blive overflødige, hvis ikke de ønskede at flytte til Hobro, hvor der kun var brug for 1/3 af det hidtidige personale til tinglysningsopgaven.

Derfor blev der allerede fra februar 2006 stoppet for fastansættelse af kontormedarbejdere ved domstolene, og gennem reformperioden har 2-300 kontorstillinger været besat midlertidigt for at kunne give plads til de tidligere tinglysningsmedarbejdere. Det har især i de store byer givet store vanskeligheder med rekruttering og fastholdelse, idet midlertidig ansættelse ikke var attraktivt i et arbejdsmarked med fuld beskæftigelse. Rekrutterings- og fastholdelsesproblemerne har givet sig udslag i en meget stor oplæringsbyrde i alle afdelinger, hvilket er gået ud over sagsbehandlingen.

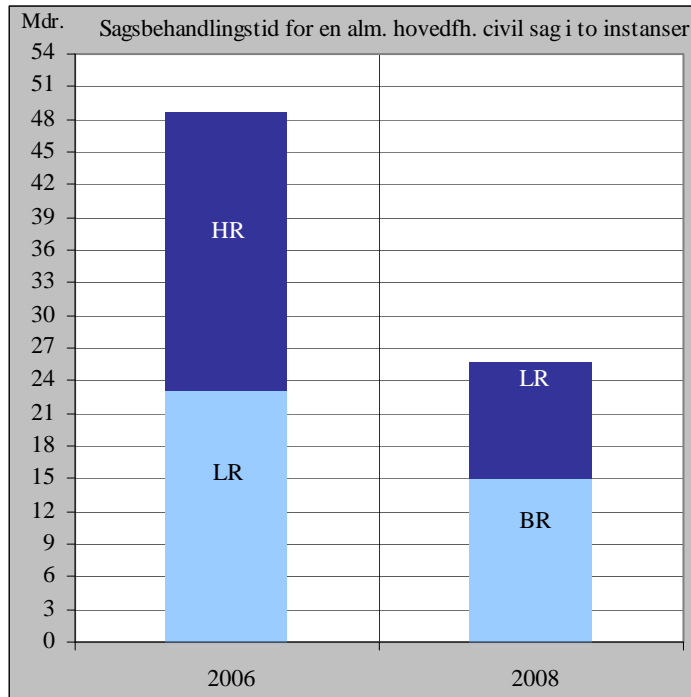
4 Status efter 2 år - høj aktivitet, men lange sagsbehandlingstider

Domstolsreformen er – med undtagelse af tinglysningsreformen – gennemført og fungerer både administrativt og retsplejemæssigt efter hensigten. Der er dog en afgørende undtagelse. Byretternes sagsbehandlingstider er alt for lange som følge af dels de store sagsbunker, som blev etableret i reformens første måneder, dels den øgede sagstilgang i 2008, som har gjort det umuligt at nedbringe bunkerne og dermed sagsbehandlingstiderne.

Status for aktivitet og sagsbehandlingstider efter to år med reformen er følgende

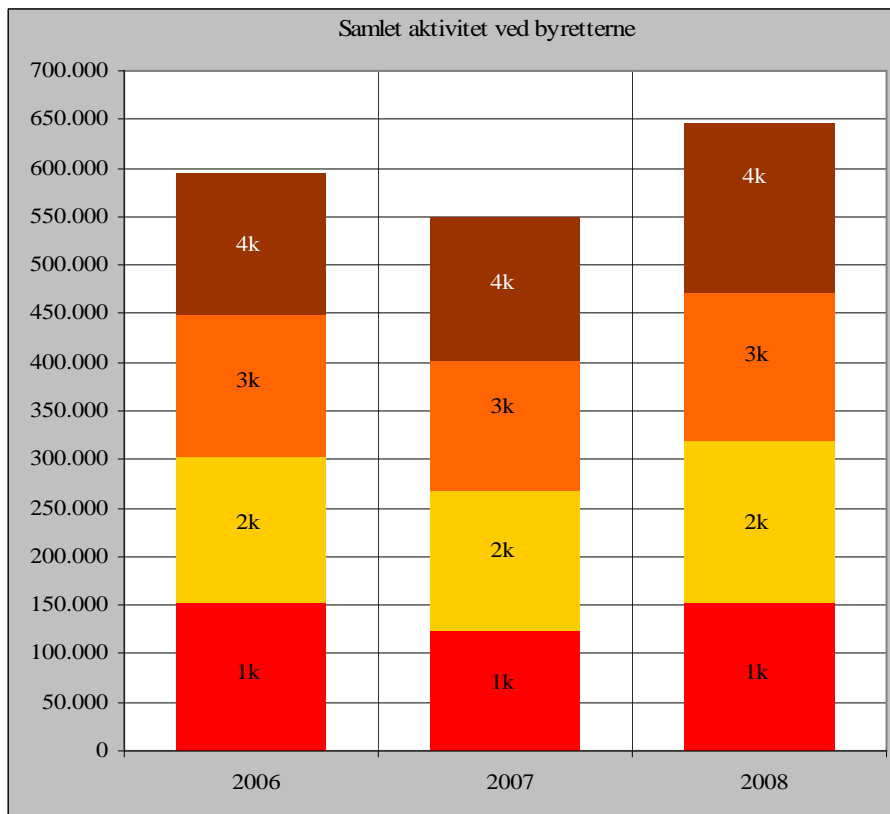
- ❖ **Instansreformen** virker – landsretterne har generelt reduceret sagsbehandlingstiden i civile sager og straffesager. Det gode resultat ved landsretterne slår allerede nu igennem i forhold til den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for en civil sag, der skal igennem to instanser. En sag, der skulle behandles af landsretten i 1. instans og derefter af Højesteret som ankeinstans, ville - bedømt efter 2006-niveauet ved de to instanser - have en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på omkring 4 år. En tilsvarende sag, der i dag behandles af byretten i 1. instans og landsretten som ankeinstans, vil – bedømt ud fra 2008-niveauet – få en sagsbehandlingstid på lige godt 2 år. Det er en reduktion i den samlede sagsbehandlingstid på omkring 2 år. Sagsbehandlingstiderne har endnu ikke kunnet nedbringes ved Højesteret, da reduktionen i landsretternes sagsbunker først i den kommende tid vil få fuld effekt på tilgangen af sager i Højesteret.
- ❖ **2007 var et overgangsår.** Aktiviteten i byretterne faldt med ca. 20 % i første kvartal, men rettede sig hurtigt, så det samlede fald over året blev begrænset. Antallet af afsluttede sager i byretterne faldt fra 2006 til 2007 med 4 %. Aktivitetsfaldet målt på vægtede sager, der afspejler sagernes tyngde, var mellem 7 og 8 %. Bunken af verserende sager steg som følge heraf med 27 %.
- ❖ **2008** viste, at byretterne på trods af det store arbejde med implementeringen af domstolsreformen var tilbage på **fuld aktivitet**. Antallet af afsluttede sager lå i 2008 hele 11 % over 2006, som ellers var et år med historisk gode resultater på byretsområdet. Navnlig resultaterne efter 1. halvår 2006, det vil sige lige inden reformforberedelserne for alvor tog fart, var meget tilfredsstillende. Målt som vægtede sager, det vil sige i forhold til, hvor mange ressourcer der typisk bruges på behandlingen af sagerne, lå 2008-aktiviteten omkring 9 % over 2006-niveauet. Antallet af afsluttede straffesager er i 2008 højere end i 2007, men fortsat under 2006-niveau. Målt som vægtede sager er 2008 på niveau med 2006, idet der gennemsnitligt er tale om tungere sager (større domsmandssager, f.eks. narkosager, samt nævningesager). Antallet af afsluttede civile sager er nogenlunde stabilt, men tyngden af sagerne er vokset betydeligt i forhold til 2006 (13 %).
- ❖ **Tilgangen af sager er vokset dramatisk i 2008.** Samlet modtages der 15 % flere sager end i 2006 (ekskl. tinglysning). Det skyldes ikke mindst de forværrede konjunkturer. Antallet af fogedsager er vokset med 30 %, antallet af tvangsauktioner med 87 %, og antallet af insolvensskiftesager med 14 %. Dertil kommer en vækst i notarialforretninger på 17 %. Antallet af straffesager er vokset lidt siden 2007, men ligger stadig under 2006-niveau. Der er i sagens natur endnu ingen effekt af den seneste ressource-tilførsel til politiet, men den må forventes at bidrage til yderligere sagstilgang de kommende år.

Figur 1. sagsbehandlingstid i to instanser i henholdsvis 2006 (landsretten (LR) og Højesteret (HR)) og 2008 (byretten (BR) og landsretten (LR))

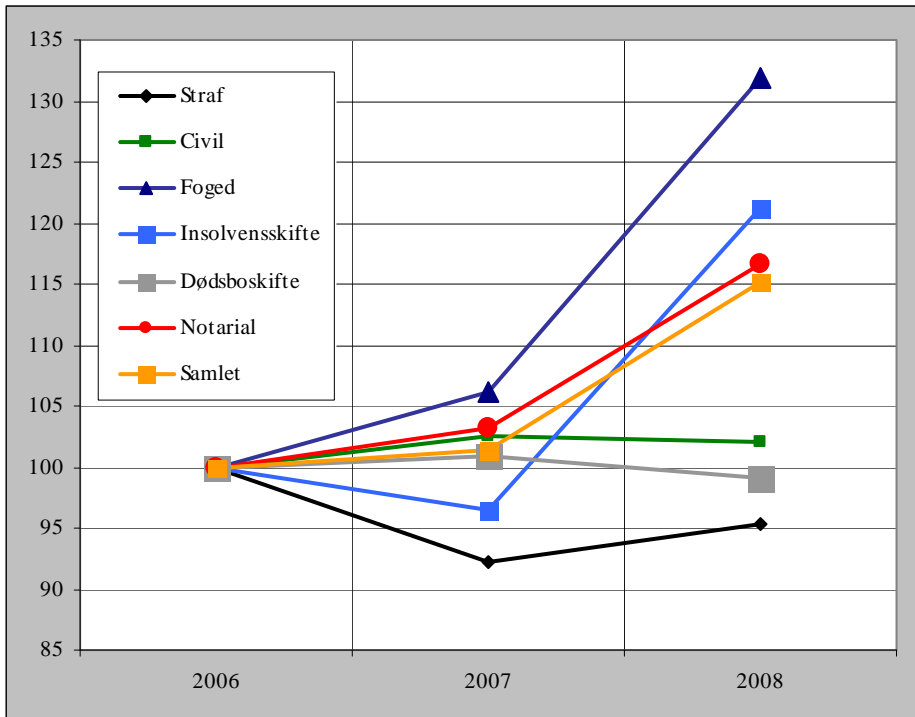
Note: Ved Højesteret er der målt på en civil ankesag med mundtlig domsforhandling. Ved landsretterne er der målt på henholdsvis en 1. instans sag med økonomisk værdi (2006) og en ankesag med økonomisk værdi mv. Ved byretten er der målt på en såkaldt tung civil sag (kollegialt behandlet, værdi over 1 mio. DKK eller prøvelse af advokatnævnsafgørelse). I sagsbehandlingstiden indgår den periode, hvor parterne forbereder sagen ved skriftveksling og indhentelse og fremlæggelse af beviser, herunder afhøringer af parter og vidner.

Figur 2. Samlet aktivitet ved byretterne i perioden fra 2006-2008 opgjort på de enkelte kvartaler.

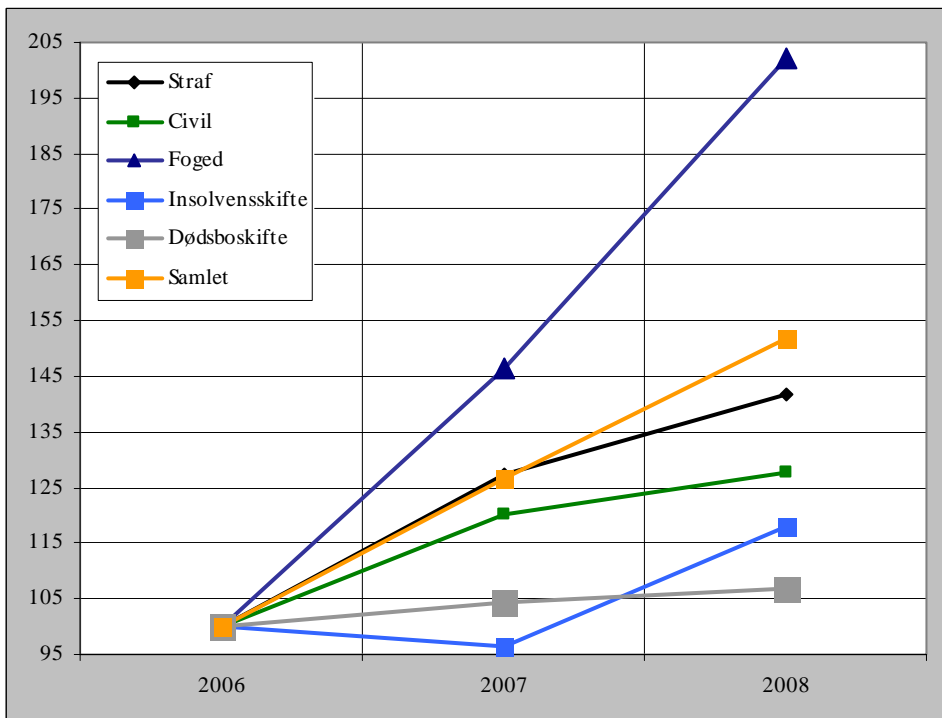

Note: Der blev ikke udarbejdet kvartalsstatistikker i 2006, hvorfor 1. og 2. kvartal er fundet ved at dele halvårstallet med to. Tilsvarende er 3. og 4. kvartal fundet ved at trække halvårstallet fra helårstallet og dele med to. Aktiviteten måles som afsluttede vægtede sager. Alle afsluttede sager får en vægt, der afhænger af, hvor ressourcekrævende den enkelte sag gennemsnitlig er. Ved fastlæggelse af vægte tages der også højde for, hvordan sagen slutter, herunder eksempelvis med en udeblivelsesdom eller med dom efter domsforhandling.

Figur 3. Indeks for udviklingen i antallet af modtagne sager ved byretterne i perioden fra 2006 til 2008 (2006 = indeks 100).

Figur 4. Indeks for udviklingen i antallet af verserende sager ved byretterne i perioden fra 2006 til 2008 (2006 = indeks 100).

- ❖ **Antallet af verserende sager** steg fra 2006 til 2007 med 27 % især som følge af problemerne i de første måneder af 2007, men fortsatte med at stige i 2008 – nu som følge af stigende sagstilgang. I 2008 er bunken 52 % over niveauet ved reformens start. For fogedsagernes vedkommende er bunken dobbelt så stor - næsten 2½ gang for betalingspåkrav - og for familieretssager 90 % over 2006-niveau. Bunken af straffesager er vokset med 42 %, mens væksten er mindre for civile sager (27 %).
- ❖ For **sagsbehandlingstiderne** målt i dage betyder det, at en gennemsnitlig domsmandssag varede 122 dage i 2008 mod 90 dage i 2006. En hovedforhandlet almindelig civil sag tog 471 dage mod 404 dage i 2006. På begge områder dækker gennemsnittet dog over, at væksten i de tungere sagstyper, som med reformen er flyttet fra landsret til byret, medvirker til at trække gennemsnittet op. En almindelig fogedsag tog i 2008 74 dage mod 53 dage i 2006.

Status er altså, at byretterne er tilbage på sporet og ekspederer langt flere – og tungere – sager end i 2006. Men sagsbehandlingstiderne vokser alligevel, fordi bunkerne fra de første måneder af 2007 forlænger den samlede sagsbehandlingstid, ligesom der i 2008 er sket en markant sagsvækst på næsten alle områder.

Årsagen til opbygningen af bunkerne skal findes i følgende

1. Der var **ikke afsat ressourcer** i domstolenes budgetter til at gennemføre flytninger, fusion af kulturer, omstilling af medarbejderne fra små retter til store arbejdspladser, omlægning af sagsgange, oplæring i nye sagstyper, oplæring af nye medarbejdere etc. Ressourcerne til at gennemføre disse nødvendige aktiviteter måtte derfor tages fra sagsbehandlingen.
2. Den nødvendige **omlægning af sagsbehandlingssystemerne** til et fælles Citrix-miljø viste sig at fungere dårligt sammen med den forældede teknologiske platform, som er grundlaget for domstolenes sagsbehandlingssystemer. Det har medført problemer med nedbrud og for lange svartider, som især i 2007 nedsatte produktiviteten. Dertil kom en række problemer med brugeradgang, som blokerede store dele af sagsbehandlingen de første uger af 2007.
3. Den forventede **afgang af medarbejdere** i forbindelse med flytning til de nye retter blev forstærket af de mange midlertidige stillinger og det pressede arbejdsmarked - især i hovedstadsområdet. Som følge af nybesættelse af mange dommerstillinger og de fleste lederstillinger blev sagsbehandlerniveauet tappet for mange dygtige og erfarne jurister og kontoruddannede, som det tager tid at erstatte.
4. Den **administrative decentralisering** bringer domstolene på højde med andre dele af staten, men udgør næppe en samlet effektivisering i forhold til den meget enkle, centrale styring før reformen. I hvert fald anvendes der flere ressourcer på administrative og ledelsesmæssige formål i en overgangsfase, hvor presset på Domstolsstyrelsen også er vokset som følge af behovet for oplæring og rådgivning af retternes administrative personale. Hertil kommer yderligere administration, der direkte relaterer sig til reformprocessen, for eksempel i forbindelse med byggeprojekter, flytninger og midlertidige ansættelser.
5. De **effektiviseringsgevinster**, som er indregnet i domstolenes bevillinger, betyder reduktion af kontorpersonalet med i alt 3-400 årsværk – heraf ca. 200 som følge af e-tinglysningen. De øvrige baserer sig dels på stordriftsfordele som følge af færre retskredse, dels på teknologisk modernisering og ”bedste praksis”. I praksis er en række retter endnu ikke samlet i fælles bygninger og derfor ikke i stand til at præstere stordrift, ligesom moderniseringen af domstolenes sagsbehandlingssystemer ikke er gen-

nemført endnu. På kort sigt drukner gevinsterne ved at strømline sagsgange efter ”bedste praksis” i merarbejdet i forbindelse med besvarelse af rykkere m.v. som følge af de forlængede sagsbehandlingstider. Samlet set er effektiviseringskravene derfor urealistisk høje.

To år efter reformen er der stadig klare **forskelle retskredsene imellem**. Gennem benchmarking og råd fra bedste praksis-konsulenterne arbejdes der løbende på at hæve produktiviteten de steder, hvor der er særlige udfordringer. Da kultur og ledelse også kan være en væsentlig forklaringsfaktor, bliver der arbejdet med leder- og medarbejderudvikling, og der er netop gennemført en lederevaluering for at målrette indsatsen.

Produktivitetsindekset ved de enkelte byretter lå i embedsregnskaberne for 2007 på mellem 86 og 126, idet indeks 100 svarer til den gennemsnitlige produktivitet ved byretterne i 2007. Embedsregnskaberne for 2008 viser en generel stigning i produktiviteten. Forskellen i produktiviteten mellem de enkelte byretter er reduceret, men er dog fortsat tydelig.

Det er vurderingen, at den væsentligste faktor til forklaring af forskellene byretterne imellem er **omfanget af personaleudskiftning** – først og fremmest blandt kontorpersonalet. Der er ingen tvivl om, at afgang af ældre, erfarne medarbejdere, der i mange år har båret domstolens daglige effektivitet, har udgjort et stort tab, som ikke er lige fordelt på retskredse. Og rekruttering og oplæring af nye medarbejdere har tilsvarende udgjort en meget stor belastning for visse byretter – især i storbyerne, hvor der har været særlig hård kamp om medarbejderne. Omfanget af den eller de **flytninger** den enkelte ret har måttet gennemføre spiller formentlig også ind.

5 Hvad skal der til?

Domstolene har brug for flere medarbejdere.

For det første for at reducere sagsbunkerne og nedbringe sagsbehandlingstiderne. Domstolene kan med det nuværende personale ikke følge med sagstilgangen og slet ikke nedbringe bunkerne, som vokser for hver dag, der går.

Som følge af domstolsreformens effektiviseringskrav skal domstolene i de kommende år reducere antallet af kontoransatte. Denne reduktion vedrører den løbende sagsbehandling og vil med sikkerhed forøge problemerne med sagsbunker og sagsbehandlingstider. Dertil kommer reduktionen på 200 årsværk som følge af den digitale tinglysning, som forventes realiseret fra september 2009. Denne reduktion betyder blandt andet et farvel til de ikke fastansatte medarbejdere, der er oplært i retssekretariater, foged- og skifteafdelinger, for at give plads til de tidligere medarbejdere i tinglysningen.

Der er behov for en hurtig indsats, hvis udviklingen i sagsbunker og sagsbehandlingstider skal vendes. Med en hurtig og tilstrækkelig ressource tilførsel vil der kunne påbegyndes en reduktion af sagsbunker og sagsbehandlingstider. Det er dog næppe realistisk, at sagsbehandlingstiderne – selv med en ressource tilførsel i 2009 - er på 2006-niveau før i 2011. En tilførsel af ressourcer vil også kunne sikre en rimelig service til domstolens brugere, hvilket ikke altid er tilfældet med den nuværende ressource situation.

Domstolene har – især blandt kontomedarbejderne – fortsat en relativt høj gennemsnitlig alder. Det betyder, at en eventuel reduktion af antallet af stillinger senere vil kunne ske uden afskedigelser.²

For det andet er der brug for flere medarbejdere for at kunne følge med det voksende sagstal og den øgede kompleksitet og for at kunne gennemføre en nødvendig kvalitetssikring og kompetenceudvikling. Danske domstole er meget billige i international sammenhæng. Det skyldes, at danske domstole og danske dommere er effektive, men det betyder også, at der er for lidt tid til kvalitetssikring, og at kompetenceudvikling er ude af trit med det omgivende samfund.

Der er desuden brug for forbedret it samt investering i lyd- og videoudstyr til retssalene. Sagsbehandlingen er i høj grad it-understøttet. Den teknologiske platform er imidlertid forældet og forhindrer fuld udnyttelse af det aktuelle teknologiske potentiale. Den igangværende modernisering forventes at åbne for digital udveksling med det omgivende samfund. Til gengæld er der stor mangel på præsentations- og sikkerhedsudstyr, hvor Danmark halter langt efter niveauet i sammenlignelige lande.

Endelig er der behov for at føre bygningsreformen videre, så de moderne rammer også kommer til at omfatte de overordnede retter, herunder som det mest presserende en ny bygning til Vestre Landsret.

Det er derfor domstolenes vurdering, at der er behov for følgende tiltag, der skal ses som et samlet hele:

- ❖ **Varig ansættelse af flere kontomedarbejdere**, der kan styrke den administrative understøttelse af retssagsbehandlingen, medvirke til at fjerne bunkerne fra reformens start og håndtere væksten i de konjunkturbestemte sagstyper.
- ❖ **Varig ansættelse af flere jurister**. Det gælder **byretsdommere** for at nedbringe sagsbunkerne og dermed sagsbehandlingstiderne i civile sager og straffesager og for at kunne følge med i en øget sagstilgang og øget sagskompleksitet. Men det gælder også **dommerfuldmægtige**, der blandt andet er beskæftiget med konjunkturbestemte sagstyper som fogsager, tvangsauktioner, konkurser m.v., og som desuden kan aflaste dommerne.
- ❖ **Styrket kapacitet i Domstolsstyrelsen** for at forbedre understøttelsen af retternes arbejde, herunder indkøb og drift af tidssvarende teknologi, udvikling og implementering af nye it-systemer, herunder en domsdatabase, udvikling og implementering af standardtekster, paradigmer, nye arbejdsgange m.v. samt gennemførelse af LEAN-projekter og andre organisatoriske projekter, der kan medvirke til at styrke og udvikle domstolens evne til at løse deres opgaver i overensstemmelse med fremtidens krav og muligheder.
- ❖ **Midler til styrket kompetenceudvikling**. Rets- og samfundsudviklingen medfører et øget behov for kompetenceudvikling, hvis domstolene til stadighed skal kunne leve op til de krav, der med rette kan stilles af borgerne og det omgivende samfund i relation til ensartet høj faglig kvalitet og en fleksibel, serviceorienteret og effektiv tilrettelæg-

² I Sverige har man i domstolene direkte ansat et antal medarbejdere – svarende til afgangens de kommende år – med henblik på at nedbringe bunkerne. Man har således ansat afløserne for dem, der går på pension, på forhånd.

gelse af arbejdet i retterne. Det forudsætter forbedrede muligheder for faglig opdatering og kompetenceudvikling i fremtiden.

- ❖ **Midler til videoudstyr lydanlæg og moderne fremvisningsteknologi i samtlige retssale samt en domsdatabase** til glæde for retternes professionelle og almindelige brugere. Endvidere er der behov for forbedret sikkerhed i retsbygningerne, og en generel modernisering også af landsretternes og af Sø- og Handelsrettens bygningsforhold.

Domstolene bidrager gerne med yderligere dokumentation og nærmere analyser af behovet for øgede ressourcer.